

Komparativni nivoi cijena 37 evropskih država za 2011.godinu

Eurostat je 22. juna 2012. godine objavio komparativni nivo cijena 37 evropskih država. Grupu od 37 evropskih država čine 27 članica EU, 3 EFTA članice (Island, Norveška i Švajcarska) zatim Hrvatska zemlja pristupnica, 4 zemlje kandidati za članstvo u EU (Crna Gora, BJR Makedonija, Srbija i Turska), Albanija i Bosna i Hercegovina.

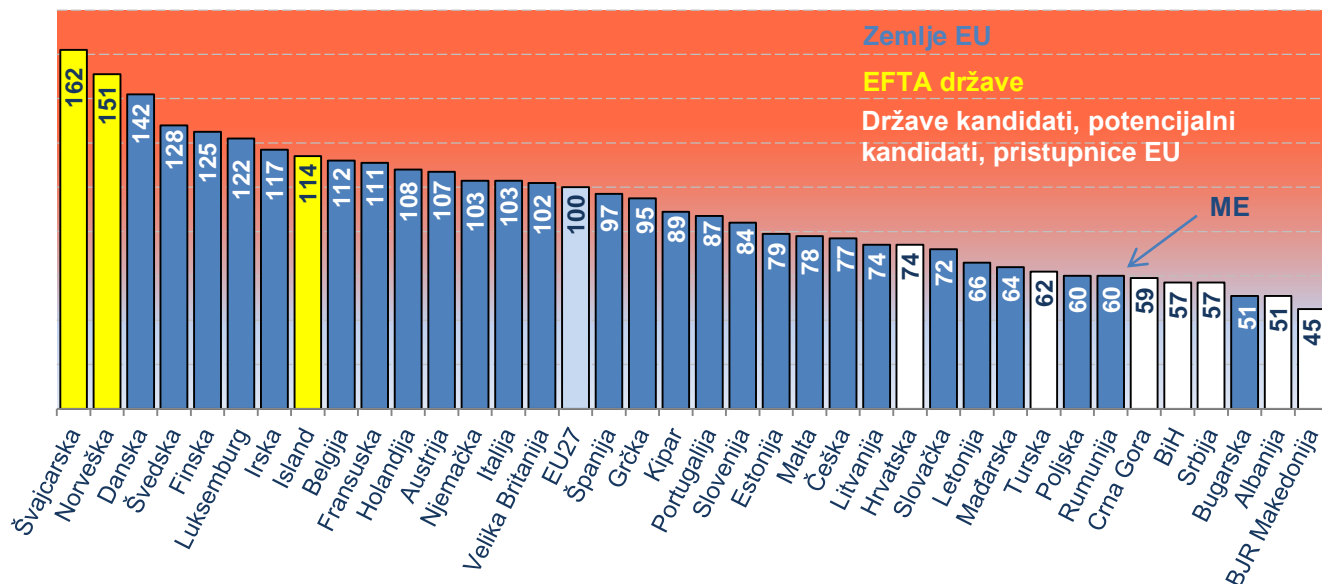
Prikazani rezultati zasnivaju se na istraživanjima koja se sprovode u okviru projekta Pariteta kupovne moći (PKM), kojima se prikupljaju cijene za više od 2400 potrošačkih dobara i usluga u 37 evropskih država. Projekat PKM sprovodi se pod rukovodstvom EUROSTAT-a i OECD-a.

Rezultati istraživanja su iskazani preko "indeksa nivoa cijena" koji omogućavaju poređenje cijena među zemljama u odnosu na prosjek Evropske unije. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom a ako je indeks nivoa cijena manji od 100, zemlja se smatra relativno jeftinijom u poređenju sa EU prosjekom.

U 2011. godini nivoi cijena za potrošna dobra i usluge značajno su varirali između evropskih zemljama. Tako na primjer potrošačke cijene u Danskoj su za 42% veće od evropskog prosjeka dok je najjeftinija EU članica Bugarska, čije su potrošačke cijene 49% ispod EU prosjeka.

Nivo cijena potrošnih dobara i usluga u Crnoj Gori iznosio je 59%, u Hrvatskoj 74%, Bosni i Hercegovini 57%, Srbiji 57%, a u Makedoniji 45% prosjeka EU27.

Grafik 1. Indeksi nivoa cijena među evropskim zemljama za izdatke za finalnu potrošnju domaćinstava u 2011, EU27=100

Tabela 1. Indeksi nivoa cijena za prvih 6 grupa proizvoda i usluga, 2011, EU27=100

	Izdaci za finalnu potrošnju domaćinstva	Hrana i bezalkoholna pića	Alkoholna pića i duvan	Odjeća	Obuća	Električna energija, gas i ostala goriva	Namještaj, pokućstvo, tepesi i ostale podne
Švajcarska	162	156	124	138	138	109	103
Norveška	151	164	250	134	141	120	112
Danska	142	136	125	119	113	152	100
Švedska	128	120	145	133	127	128	109
Finska	125	116	133	120	121	107	106
Luksemburg	122	115	87	102	108	100	107
Irska	117	118	163	92	77	104	98
Island	114	114	155	133	139	63	110
Belgija	112	115	97	113	114	108	99
Fransuska	111	108	109	104	98	99	111
Holandija	108	95	101	100	108	114	102
Austrija	107	116	92	103	106	107	105
Njemačka	103	110	97	103	105	116	95
Italija	103	106	103	99	112	105	111
Velika Britanija	102	103	147	97	82	93	112
EU27	100	100	100	100	100	100	100
Španija	97	93	83	88	102	105	95
Grčka	95	103	92	103	108	77	101
Kipar	89	108	97	94	94	108	102
Portugalija	87	90	85	93	84	100	95
Slovenija	84	97	81	93	87	96	89
Estonija	79	86	83	101	112	71	86
Malta	78	94	91	85	88	89	99
Češka	77	80	85	96	100	104	76
Litvanija	74	88	85	97	107	75	80
Hrvatska	74	92	80	96	91	70	75
Slovačka	72	83	84	100	93	97	79
Letonija	66	76	75	93	103	82	70
Mađarska	64	83	63	85	93	83	63
Turska	62	80	92	65	65	70	59
Poljska	60	69	73	89	82	69	60
Rumunija	60	68	66	93	96	54	64
Crna Gora	59	77	56	100	110	54	62
BiH	57	75	58	92	83	59	54
Srbija	57	72	53	101	103	48	69
Bugarska	51	67	64	75	74	56	53
Albanija	51	70	50	72	71	56	68
BJR Makedonija	45	51	39	75	78	58	56

Tabela 1. prikazuje indekse nivoa cijena za 6 važnih grupa proizvoda i usluga: “Hrana i bezalkoholna pića”, “Alkoholna pića i duvan”; “Odjeća”; “Obuća”; “Električna energija, gas i ostala goriva”; “Namještaj, pokućstvo, tepesi i ostale podne prostirke”.

Osjenčena polja označavaju najveće i najniže indekse nivoa cijena po grupama proizvoda između 37 zemalja učesnica ovog projekta. Norveška je najskuplja zemlja za skoro sve navedene grupe proizvoda i usluga, dok su Švajcarska i Danska najskuplje zemlje za “Odjeću”, odnosno “Električnu energiju, gas i ostala goriva”.

Makedonija ima najniži indeks cijena za hranu, alkoholna, bezalkoholna pića i duvan; Turska za odjeću i obuću, a Srbija za električnu energiju. Za grupu "Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke", Norveška i Velika Britanija imaju najviši nivo cijena, dok su ovi proizvodi najjeftiniji u Bugarskoj.

Za grupe "Odjeća" i "Obuća", Crna Gora pokazuje indeks nivoa cijena od 100, odnosno 110 indeksnih poena u odnosu na EU27=100. Proizvodi u grupi "Hrana i bezalkoholna pića" su, sa 77 odsto evropskog prosjeka, u Crnoj Gori skuplji nego u Srbiji (72%), Bosni i Hercegovini (75%), Makedoniji (51%) , dok su jeftiniji u odnosu na Hrvatsku, u kojoj indeks nivoa cijena za navedenu grupu proizvoda iznosi 92% prosjeka EU27.

Indeks nivoa cijena električne energije, gasa i ostalih goriva za Crnu Goru iznosi 54% prosjeka EU27, dok je taj indeks najniži u Srbiji, sa 48 indeksnih poena u odnosu na evropski prosjek.

Tabela 2. Indeksi nivoa cijena za preostalih 6 grupa proizvoda i usluga, 2011, EU27=100

	Izdaci za finalnu potrošnju domaćinstva	Aparati za domaćinstvo	Električni uređaji	Motorna vozila	Transportne usluge	Komunikacije	Restorani i hoteli
Švajcarska	162	124	111	115	120	121	157
Norveška	151	130	122	162	148	97	184
Danska	142	119	116	167	124	98	154
Švedska	128	128	113	101	134	80	147
Finska	125	109	105	114	134	81	130
Luksemburg	122	96	104	95	93	90	108
Irska	117	92	93	108	120	118	126
Island	114	143	148	120	134	82	119
Belgija	112	104	104	101	98	122	113
Fransuska	111	106	101	103	108	118	104
Holandija	108	91	99	112	108	123	105
Austrija	107	98	107	104	111	94	106
Njemačka	103	92	99	101	113	82	103
Italija	103	108	107	100	82	105	108
Velika Britanija	102	104	95	93	126	96	105
EU27	100	100	100	100	100	100	100
Španija	97	108	99	99	92	149	94
Grčka	95	96	108	91	88	128	98
Kipar	89	114	110	96	88	60	100
Portugalija	87	93	99	122	74	112	79
Slovenija	84	104	104	91	84	89	79
Estonija	79	92	100	90	74	74	74
Malta	78	129	125	116	94	93	77
Češka	77	97	98	87	66	116	60
Litvanija	74	85	95	89	69	81	77
Hrvatska	74	96	105	94	74	80	90
Slovačka	72	91	102	84	53	124	72
Letonija	66	92	93	89	58	58	65
Mađarska	64	82	101	92	71	109	52
Turska	62	91	94	104	54	81	71
Poljska	60	79	89	85	57	69	76
Rumunija	60	81	105	88	46	66	50
Crna Gora	59	83	99	84	46	74	63
BiH	57	90	112	85	71	81	60
Srbija	57	95	102	85	52	56	57
Bugarska	51	87	92	83	46	75	45
Albanija	51	98	108	98	42	87	42
BJR Makedonija	45	79	97	90	43	73	41

Tabela 2. prikazuje indekse nivoa cijena preostalih 6 grupa proizvoda i usluga: “Aparati za domaćinstvo”, “Električni uređaji”, “Motorna vozila”, “Transportne usluge”, “Komunikacije” i “Restorani i hoteli”.

Island je od 37 zemalja učesnica najskuplja zemlja za grupe proizvoda “Aparati za domaćinstvo” i “Električni uređaji”, dok su Makedonija i Poljska najjeftinije zemlje za navedene grupe proizvoda.

“Motorna vozila” prema navedenim podacima su najskuplja u Danskoj, a najjeftinija u Bugarskoj.

Što se tiče proizvoda i usluga u grupama “Transportne usluge” i “Hoteli i restorani”, Norveška pokazuje najviši nivo cijena, dok je najniži nivo cijena zabilježen u Albaniji i Makedoniji.

Najviši i najniži indeks nivoa cijena za “Komunikacije” imaju Španija i Srbija, u poređenju svih 37 zemalja učesnica, dok je Litvanija najjeftinija od svih EU članica.

Posmatrajući Crnu Goru, indeksi nivoa cijena za grupe proizvoda “Aparati za domaćinstvo” (83), “Električni uređaji” (99), “Motorna vozila” (84) su blizu prosjeka EU, i ne odstupaju značajno od cijena navedenih grupa proizvoda u regionu.

Konačno, najniži nivoi cijena za grupu “Restorani i hoteli” su zabilježeni u Makedoniji i Bugarskoj, sa 41, odnosno 45 indeksnih poena u odnosu na prosjek EU, dok za Crnu Goru ovaj indeks iznosi 63 odsto evropskog prosjeka.

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Podaci u ovom saopštenju su proizvedeni su od strane EUROSTAT-a/OECD-a kao rezultat istraživanja koje ove dvije institucije sprovode u saradnji sa nacionalnim statističkim institucijama u okviru projekta Pariteta kupovne moći (PKM). Ukupno se sprovodi 6 istraživanja pri čemu se svako istraživanje odnosi na određenu grupu proizvoda i usluga. Kompletan ciklus istraživanja traje tri godine, a godišnje se sprovedu dva istraživanja. Cijene korišćene u ovom istraživanju su prikupljane 2009, 2010 i 2011 godine. Cijene prikupljene 2009 i 2010 godine upotrebom indeksa potrošačkih cijena su prevedene na 2011 godinu. Indeksi nivoa cijena prikazanih u ovom saopštenju se zasnivaju na prosječnim godišnjim cijenama, koje su se prikupljale za 2400 proizvoda i usluga.

Metodološki priručnik o Paritetu kupovne moći dostupan je na Eurostatovom sajtu:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-BE-06-002

PKM u svom najjednostavnijem obliku predstavljaju cjenovne odnose, kojima se pokazuje odnos cijena izraženih u nacionalnim valutama istih dobara i usluga u različitim zemljama.

Na primjer, ako je cijena hamburgera u Francuskoj 2,84 eura, a u Velikoj Britaniji 2,20 funti, PKM za hamburger između Francuske i Velike Britanije iznosi 2,84 eura prema 2,20 funti ili 1,29 eura za jednu funtu. Drugim riječima, za svaku funtu potrošenu na hamburger u Velikoj Britaniji, potrebno je potrošiti 1,29 eura u Francuskoj za hamburger istog kvaliteta i količine.

Paritet kupovne moći je sredstvo za prevođenje nacionalnih valuta u zajedničku valutu koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta.

Indeksi nivo cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Paritet kupovne moći je efikasno sredstvo u međunarodnim poređenjima bruto domaćeg proizvoda. Budući da uključuje i uticaj cijena, ovaj indikator najbolji je pokazatelj privrednog stanja u nekoj državi.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana BOGAVAC

Tel. +382-20-230 805

contact@monstat.org